

การศึกษาเรื่อง การเปลี่ยนแปลงสภาพสังคมและวัฒนธรรมของชาวไทยภูเขาเผ่ามูเซอแดง (ลาหู่ณี) ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในโครงการหมู่บ้านป่าไม้แผนใหม่บ้านนาศิริ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพสังคมและวัฒนธรรมเดิมในการดำรงชีวิตของชาวเขาเผ่ามูเซอแดง (ลาหู่ณี) หมู่บ้านนาศิริ ก่อนเข้าร่วมโครงการ ที่มีลักษณะสอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงสภาพสังคมและวัฒนธรรม หลังเข้าร่วมโครงการแล้ว ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

ก่อนเข้าร่วมโครงการ มิติทางสังคม การปกครองหมู่บ้านจะมีผู้นำคือ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำหมู่บ้าน ผู้อาวุโส และผู้นำทางศาสนา มีหน้าที่ในการออกกฎระเบียบและตัดสินปัญหา ดูแลความสงบสุขเรียบร้อยในหมู่บ้านให้อยู่กันแบบพึ่งพา มีการช่วยเหลือต่างตอบแทนกันและกัน มีการแบ่งปัน เกื้อกูลและร่วมกันรักษาจารีตประเพณีของชนเผ่าที่ได้ถ่ายทอดมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ประกอบอาชีพด้านการเกษตรและรับจ้าง อยู่กันตามสภาพของภูมิประเทศและภูมิสังคม มิติทางวัฒนธรรม ตามหลักปัจจัย 4 คือ เสื้อผ้าและเครื่องประดับของชนเผ่าก็จะผลิตเองและซื้อมา ส่วนเสื้อผ้าตามสมัยนิยมก็ซื้อเสื้อผ้าที่ใส่แล้ว ข้าวและพืชผักก็จะปลูกในหมู่บ้านตามสภาพพื้นที่ วิธีการปรุงและการรับประทานอาหารก็เป็นไปตามวัฒนธรรมเดิม บ้านที่อยู่อาศัยเป็นลักษณะบ้านไม้ มุงด้วยใบตองหรือหญ้าคาตามเอกลักษณ์ของชนเผ่า เมื่อมีการเจ็บป่วยก็จะมีหมอผีและผู้อาวุโสที่มีความรู้เรื่องสมุนไพรมารักษาตามความเชื่อ

หลังเข้าร่วมโครงการ มิติทางสังคม ได้ปรับเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว ทุกกิจกรรมจะมีเจ้าหน้าที่จากโครงการเข้าไปพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตชาวชุมชนต้องยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่มาจากภายนอก ทำให้มีค่านิยมเหมือนกับคนพื้นเมืองมากขึ้น มีการแข่งขันกันแสวงหาเงิน บางครอบครัวต้องมีภาระหนี้สิน เพื่อสนองต่อความต้องการบริโภค คุณภาพชีวิต

ได้รับความสะดวกสบายจากการพัฒนา มิติทางวัฒนธรรม การแต่งกายและเครื่องประดับของชนเผ่าได้รับการส่งเสริมผลิตในชุมชน จะแต่งเป็นพิเศษเฉพาะงานเทศกาลที่จัดตามจารีตประเพณี หรือเมื่อมีบุคคลสำคัญไปเยี่ยมชุมชนเท่านั้น และนิยมแต่งกายเหมือนคนพื้นเมืองมากขึ้น บ้านที่อาศัยคนที่มีความรู้ดี ก็จะปลูกบ้านไม้สูงด้วยกระเบื้องและโบริกปูน สำหรับบ้านที่มีอยู่เดิม ได้รื้อบ้านจะปล่อยให้ร้างไว้ไม่ได้ใช้ประโยชน์ดั้งเดิม และเมื่อมีการเจ็บป่วยก็จะตรวจและรักษาตามแพทย์แผนปัจจุบัน สำหรับการรักษาคด้วยพืชสมุนไพรและไสยศาสตร์ตามความเชื่อมีน้อยลง โดยภาพรวมประชาชนมีวิถีชีวิตเบี่ยงเบนไปไม่เป็นไปตามตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ควรพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม ควบคู่ไปกับทางด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมให้เกิดความสมดุล เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
2. การพัฒนาควรส่งเสริมให้คนในชุมชนเกิดความรอบรู้ควบคู่คุณธรรม มีความเข้าใจในความเป็นอัตลักษณ์ของตนเอง เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันที่ดี พร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น
3. การพัฒนาในพื้นที่ที่มีความแตกต่างกันทางสังคมและวัฒนธรรม ควรให้หน่วยงานหรือองค์กรที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านชาติพันธุ์ มีส่วนร่วมในโครงการด้วย
4. การพัฒนาได้ดำเนินการไปแล้วประสบผลสำเร็จ ควรดำเนินการไปอย่างต่อเนื่องจนกว่าชาวชุมชนมีความเข้มแข็งอยู่กับสิ่งแวดล้อมอย่างพึ่งพาและพึ่งตนเองได้

ABSTRACT

179762

The study on changes of social and cultural conditions of Lahu communities according to sufficiency economy in the royal-initiated modern forests project Ban Nasiri, Chiangdao District, Chiangmai, Thailand was conducted with the following objectives: 1) to study the previous period of social and cultural status of Lahu before participation in this project, and 2) to investigate effects after participation in the project.

As for social dimension before participating in the project, the group of village headers, authorities and religious leaders enacted the rules, made the decision and solved conflicts for any controversies made by tribesmen. Moreover, they always helped, shared and relied on each other. Old tradition from ancestors who are mostly agriculturalists and labors was also preserved at this point. That is, they lived an adequate life, they used what they have. For a cultural dimension according to four basic needs, clothes and decoration were commonly home-made while some of them were bought. Nevertheless, fashionable clothes were sometimes bought from cities, most of them are used stuff. Rice and vegetable were cultivated in their own area. Instant and processed foods were sometime bought. However, they still used the former way of cooking. Shelters were mostly made of woods, roofed with dried banana leafs or grasses. While sick people were treated by a shaman or old man who had experiences in using herbs to cure.

After participating in the project, a social dimension was rapidly changed, government officers took part in developing every activities to improve villager's quality

of life. Villagers must admit and adapt themselves to these external changes so that their belief or process of thought would be more similar to townsfolk. From this trend, it caused a high competition in supporting themselves with money, some families were forced to get into debt since they need to respond their basic needs for a better quality of life. The cultural status, dresses and decorations were promoted to be produced in their own area with local resources. On some occasions, they would dress a tribal suit only for a local festival and an old ceremony or to welcome VIP groups. Generally, the way of dressing are more up-to-dated like townsfolk. In an aspect of shelters, house would be roofed with tiles and made of cement. But for old-styled houses, a space under house would be left for no uses. Modern medicine seems to take a part in treating ill people while herbs and occultism beliefs are less dependable. From the result of this research, a researcher have the following suggestion:

1. The development in social and cultural dimension should be done alongside with development in economic and environmental development.
2. Developing something in the same area should encourage the people to learn the virtue and understand their real identity, and be prepared to meet the further changing in the future.
3. As for developing something in different society and culture, the workers in that organization should be promoted to take charge of ethnic participating in the project.
4. The development of the project that is successful should be continually proceeded until they can stand by and rely on themselves.